

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 592
Karar Tarihi : 21/12/2013

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 21/12/2013 tarihli yazıda aynen; “2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 30 Mart 2014 Pazar günü yapılacaktır.

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun 15/02/2011 tarihinde kabul edilmiş ve Resmî Gazetenin 3/3/2011 tarih ve 27863 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kanunun “Siyasi reklam” başlıklı 31. maddesinde;

“Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasaklarının başlayacağı saate kadar siyasî parti ve aday reklamları yayınlayabilir.

Siyasî reklamlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmak zorundadır.”

hükümleri yer almaktadır.

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’un 31. maddesinde yer alan siyasi reklama ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususunda gerekli kurul kararının alınmasını takdirlerinize arz ederim.” denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’un 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 30 Mart 2014 Pazar günü yapılacaktır.

Ulusal iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasa’nın 79. maddesi; seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını kurala bağlamış; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçimin yapılabilmesi, oy verme gününden önce siyasi partilerin ve bağımsız adayların özgür, eşit, serbest biçimde kendilerini topluma tanıtmalarına, program ve projeleriyle yarışmalarına olanak sağlayan bir ortamın oluşturulması koşuluna bağlıdır. Nitekim demokratik seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan seçim döneminde uygulanacak usul ve esaslar ilgili yasalarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim döneminde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’da radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun’un “Siyasi reklam “ başlıklı 31. maddesinde;

“Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasalarının başlayacağı saate kadar siyasî parti ve aday reklamları yayınlayabilir.

Siyasî reklamlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmak zorundadır.”

“Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alışveriş” başlıklı 10. maddesinde de;

“Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklamlar ile tele-alışveriş, sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dâhil değildir. Program tanıtımlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde beşi aşamaz.

İkinci fıkrada belirtilen süreden bağımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alışveriş yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saati aşamaz.

Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklam sürelerine dâhil edilmez.

Reklam ve tele-alışveriş yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Bağımsız bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklam ve tele-alışveriş yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri ve çocuk programları, planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklam ve tele-alışverişle kesilebilir.

Dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alışveriş yayını yerleştirilemez.

Münhasıran reklam, tele-alışveriş ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.”

hükümleri yer almaktadır.

6112 sayılı Kanun’un 3. maddesinin (ş) fıkrasında; Radyo ve televizyon reklamı, taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkılarak siyasi reklamın amacı da siyasi partilerin program ve projelerini, adayların ise yapmayı düşündükleri siyasi faaliyetlerini ve kendilerini halka anlatmasıdır.

Siyasi reklamın halka ulaştırma aracı olan medya hizmet sağlayıcıları bu görevlerini yerine getirirken demokratik toplum düzeninin özünü teşkil eden, seçimin özgür, serbest ve eşit koşullarda adil bir biçimde yapılabilmesi için, siyasi partiler ve adaylar arasında fırsat eşitliğini sağlayacak biçimde hizmet sunmaları gerekir. Reklam yayınlarından yararlandırılmada tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine ve ücret eşitliğine uyulması zorunludur.

Diğer yandan, siyasi reklam yayını yapan medya hizmet sağlayıcılarının, siyasi reklam yayınlarını yaparlarken 6112 sayılı Kanun’un 8. maddesinde ve Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5., 6. ve 7. maddelerinde öngörülen yayın hizmet ilkelerine ve yukarıda açıklanan ölçü ve prensiplere göre hareket etmesi esastır.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- Medya hizmet sağlayıcılarının, seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2014 tarihinden oy verme gününden önceki yirmidört saate kadar (28 Mart 2014, saat 24:00) olan sürede siyasi reklam yayınlayabileceklerine (298/55-A/2),

2- Siyasi parti ve adayların siyasi reklamlarında Türkçe kullanmalarının esas olduğuna,

3- Medya hizmet sağlayıcılarının, bu görevi yerine getirirken demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçim yapılabilmesi için, siyasi parti ve adaylara siyasi reklam tahsisi yaparken tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun hizmet sunmaları gerektiğine,

4- Siyasi reklam yayınlarının 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 8. ve Ticari Reklam ve İlanlara İlişkin İlkeler ve Uygulama Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5., 6. ve 7. maddelerinde yer alan yayın hizmeti ilkelerine uygun olmasına,

5- Aynı reklam kuşağında, birden çok seçime katılan siyasi parti ve adayın siyasi reklam yayınlanmasını istemesi halinde; istekliler arasında kur'a çekilerek o reklam kuşağında yayınlanacak siyasi reklamların tespit edilmesi, yayın dışında kalan veya kalanlara ise istek halinde bir sonraki reklam kuşağında yayınlanması için öncelik verilmesine,

6- Medya hizmet sağlayıcılarının, yayınlayacakları siyasi reklamların 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 10. maddesi hükmünde yer alan esaslara tabi olduğuna ve reklamlardan ayrı olarak siyasi reklam kuşağı düzenleyemeyeceklerine,

7- Bir medya hizmet sağlayıcısında yayınlanacak siyasi reklamların ücretinin siyasi partilere ve adaylara göre değişkenlik göstermemesine,

8- Seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2014 tarihinden yayın yasaklarının başlayacağı oy verme gününden önceki son yirmidört saate kadar (28 Mart 2014, saat 24:00) olan sürede medya hizmet sağlayıcıları tarafından yayınlanacak siyasi reklamların Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine,

9- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile ulusal düzeyde yayın yapan bütün özel radyo ve televizyon kanalları ayrım gözetilmeden izlenerek siyasi reklam yayın ilkelerine aykırılığının tespiti halinde düzenlenecek raporların, seçim dönemi içinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca değerlendirilip, her haftanın perşembe günü saat 17:00'ye kadar Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına sunulmasına,

10- Yerel düzeyde yayın yapan radyo ve televizyon kanallarının siyasi reklam yayın ilkelerine aykırılığının tespiti halinde ise, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından düzenlenecek olan raporların, 298 sayılı Kanun'un 149/A maddesi çerçevesinde yayın kuruluşunun merkezinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanlığına bekletilmeden gönderilmesine,

11- Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

12- Karar örneğinin;

a) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,

b) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne,

c) Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmek üzere Adalet Bakanlığına,

ç) Seçime katılabilecekleri tespit ve ilân edilen siyasi parti genel başkanlıklarına,

gönderilmesine,

d) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne Kurulumuzun resmî internet sitesi www.yvk.gov.tr adresinde yayınlanmasına ve il - ilçe seçim kurulu başkanlıklarına Kurum içi elektronik posta ile iletilmesine,

21/12/2013 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Turan KARAKAYA

Üye
Muharrem COŞKUN

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK

Üye
Ünal DEMİRCİ

Üye
Ali KAYA

Üye
İlhan HANAĞASI

Üye
İbrahim ZENGİN

Üye
Zeki YİĞİT

Üye
Hakkı MANAV